

TEORIJA VZGOJE S PEDAGOŠKO PRAKSO

Študijsko gradivo za izvedbo pedagoške prakse za študente 2. letnika
izrednega študija Razrednega pouka

Red. prof. dr. Mojca Peček Čuk
Asist. Karmen Mlinar

Ljubljana, januar 2019

UVOD

*Učitelji so glasniki iz preteklosti
in spremljevalci v prihodnost.
(Albert Einstein)*

Predmet Teorija vzgoje s pedagoško prakso na smeri Razredni pouk – izredni študij se bo v študijskem letu 2018/19 izvedel v 2. letniku v obsegu 60 ur. Polovica ur je namenjena predavanjem in polovica ur vajam. Poleg tega se bo v februarju (11.1.2019 - 15.2.2019) izvajala pedagoška praksa, ki bo vezana prav na ta predmet. Praksa bo potekala od ponedeljka do petka, s čimer boste imeli možnost opazovati pouk in dogajanje v razredu skozi vse dni v tednu.

Na naslednjih straneh so zapisana natančnejša navodila za izvedbo nalog, ki jih boste opravili pred pedagoško prakso, v okviru pedagoške prakse in po njej. Nastala so na osnovi izkušenj in evalvacij gradiv za izvedbo pedagoške prakse predhodnih generacij študentov:

- Prvo nalogo boste izvedli takoj na začetku semestra, še preden greste na prakso, saj boste morali zapisati vizijo svojega vzgojno-izobraževalnega dela v razredu.
- Sledi pet sklopov nalog, razdelanih za vsak dan pedagoške prakse posebej. Vsak dan pedagoške prakse zahteva predhodno pripravo, to je pregled in analizo ustreznih dokumentov, literature, načrta opazovanj, kar vam bo omogočilo opravljanje zadanih nalog na praksi. Bodite pozorni, da pregledujete dokumentacijo (predvsem učne načrte) SAMO za razredno stopnjo oz. za razred, v katerem opravljate prakso! Pri pridobivanju informacij na praksi boste uporabili različne kvalitativne tehnike pedagoškega raziskovanja (opazovanje, pogovor). O posamezni tehniki si boste več prebrali v knjigi *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju* (Vogrinc, 2008). Od vas se pričakuje, da tudi sami razmislite, katere informacije so vam še potrebne za to, da se boste čim bolj seznanili s problematiko, ki se bo obravnavala na pedagoški praksi (morda povprašate za mnenje še koga, ki sicer v gradivu ni naveden, vprašate morda še kaj drugega, kar ni navedeno...). Za vsak dan prakse boste morali napisati tudi refleksijo, v kateri boste analizirali in kritično ovrednotili znanja in izkušnje, pridobljena na posameznem dnevu prakse. V dogovoru z mentorjem¹ boste izvedli dve do štiri samostojne dejavnosti (lahko tudi več, če se z njim tako dogovorite), ki bodo zahtevale vnaprejšnjo pripravo nanje.
- **Najkasneje prvi dan prakse se z mentorjem dogovorite o možnostih izvajanja dejavnosti.** Prav tako se z mentorjem pogovorite o možnosti prisostvovanja na roditeljskih sestankih, govorilnih urah, sestankih (oddelčnih) učiteljskih zborov idr. (če imate možnost, tudi v popoldanskem času). Z mentorjem se pogovorite o možnostih aktivne vključitve v pogovore s starši, z učenci in s pedagoškimi delavci. **V primeru, da boste imeli možnost prisostvovanja, o vaši izkušnji napišite refleksijo v okviru**

¹ V tem dokumentu uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

tistega dne prakse, ko ste to možnost imeli.

- Zadnjo nalogo, ki je zapisana v tem gradivu, boste izvedli in oddali ob zaključku izvedbe celotnega predmeta.

Dodatna in podrobnejša navodila za izvedbo posameznih nalog bodo predstavljena tudi v okviru predavanj in vaj. V okviru predavanj boste dobili osnovno znanje o tematiki, ki jo boste analizirali na praksi, v okviru vaj pa bodo vaša spoznanja iz pedagoške prakse analizirana in predstavljena. Pet seminarских tem bo vezanih neposredno na prakso, in sicer:

- 1) Učitelj razrednik in njegova avtonomija;
- 2) Sodelovanje razrednika z družinami;
- 3) Vzgojno delovanje v šoli;
- 4) Discipliniranje, kaznovanje in reševanje konfliktov;
- 5) Raznolikost v razredu;

Vsi pisni izdelki morajo imeti naslovno stran (navodila o vsebini naslovne strani so navedena na zadnjih straneh tega gradiva). Posamezna poglavja in podpoglavja naj sledijo v navodilih določenemu vrstnemu redu in številčenju!

Uporabljena oblika pisave besedila in poglavij naj bo Arial, velikost pisave besedila 11, velikost pisave poglavij 12 in okrepjena, razmik med vrsticami 1,5, robovi zgoraj/spodaj/levo/desno 2,5 cm, poravnava obojestranska, med naslovom poglavja in besedilom enojni presledek.

Vsi pisni izdelki naj bodo natisnjeni obojestransko in speti s sponko. Ne oddajajte jih vezanih v spiralo in v plastičnih mapah.

Pri pisanju poročil in vzgojnega koncepta bodite pozorni na smiselnost stavkov, jezikovno in slovnično pravilnost ter tipkarske napake! **Pri pisanju poročil in vzgojnega koncepta ne uporabljajte imen šole, mentorja, ostalih učiteljev in učencev (upoštevajte Zakon o varovanju osebnih podatkov)!**

Poročila in vzgojni koncept so avtorsko delo in v primeru kršitve (plagiatorstvo) bodo izpeljani ustrezni disciplinski postopki. Kot plagiatorstvo šteje tudi prepisovanje iz vaših preteklih seminarских in drugih nalog.

Vsak oddan **pisni izdelek mora imeti na zadnji strani podpisano izjavo o avtorstvu** (glej Prilogo 3).

Poročila in vzgojni koncept štejejo kot uspešno oddani, ko so oddani tako v **tiskani obliki** (na dan oddaje na recepciji) kot na **spletni učilnici** v ustrezni rubriki (na dan oddaje), sicer je oddaja nepopolna in prepozna! Izjave o avtorstvu ni potrebno oddajati na spletno učilnico.

Navodila za oddajo dokumentov na spletno učilnico:

1. Izberite predmet Teorija vzgoje s pedagoško prakso
2. Izberite ustrezno rubriko (npr. Poročila 1. dne prakse – Učitelj razrednik)
3. Izberite »Moje oddaje«
4. V »naslov oddaje« vpišite naslov poročila (npr. Učitelj razrednik)
5. Izberite in naložite datoteko
6. Izberite »dodaj oddajo«

1. dan na pedagoški praksi: **UČITELJ RAZREDNIK IN NJEGOVA AVTONOMIJA**

Povprečen učitelj pove.

Dober učitelj pojasni.

Odličen učitelj prikaže.

Velik učitelj navdihuje.

(William Arthur Ward)

Prvi dan na pedagoški praksi bo namenjen vašemu seznanjanju z razredom, v katerem boste opravljali prakso, kakor tudi z delom učitelja razrednika in njegovo avtonomijo. Naloga učitelja razrednika je, da razred vodi, in sicer ne le z vidika doseganja izobraževalnih ciljev, temveč tudi vzgojnih (o tem, o katerih vprašanjih mora narediti premislek, glej Peček Čuk in Lesar, 2011, str. 224-233), prav tako pa je pomemben del njegovih nalog povezan s sodelovanjem s starši.

I. NALOGE, KI JIH JE POTREBNO OPRAVITI ŠE PRED ODHODOM NA PEDAGOŠKO PRAKSO

 Na spletu poiščite naslednje dokumente, jih preglejte in za vsak dokument na kratko opišite, kaj predvideva za delo učitelja razrednika (bodite pozorni na zapis – analizirajte zgolj tiste točke, ki eksplicitno govorijo o delu razrednika):

1. Zakon o osnovni šoli (2006)
2. Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (2013)
3. Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (2012) s prilogo
4. Pravilnik o zbiranju in varstvu osebnih podatkov na področju osnovnošolskega izobraževanja (2004)
5. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (2007)
6. Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti (2005)
7. Vzgojni načrt šole in letni delovni načrt šole, na kateri opravljate prakso
8. Vzgojni načrt mentorja, v kolikor ga ima.

II. OPAZOVANJE DINAMIKE V RAZREDU

Opazujte socialno dinamiko v razredu: kakšni so odnosi med mentorjem in učenci ter med učenci samimi, kakšna je klima v razredu...?

- ✚ Po končanem dnevu na praksi zapišite svoja opažanja o razredu, ki zajemajo zgoraj izpostavljena vprašanja, dodajte pa tudi druga, svoja.

III. POGOVOR Z MENTORJEM

V pogovoru skušajte ugotoviti:

- ◆ Priprava na nov razred
Npr. Kako se je mentor pred začetkom šolskega leta pripravil na delo v novem razredu? Kakšne informacije o bodočih učencih je imel? Ali na osnovi pridobljenih informacij vsako leto spreminja svoje priprave na delo? Če da, na kakšen način? Ali nameni vzpostavljanju odnosa z otroki in med otroki v začetku šolskega leta posebno pozornost, na primer s socialnimi igrami, pogovori, delavnicami itd.? Ali in kako se dogovarja z učenci o pravilih v razredu in kako bodo obravnavali kršitve?
- ◆ Naloge razrednika
Npr. na kakšen način se mentor loteva administrativnih/pedagoških/organizacijskih nalog, kateri od teh treh sklopov nalog mu dela največ težav in zakaj?
- ◆ Sodelovanje s starši²
Npr. kakšna so njegova pričakovanja (npr. glede njihovega vključevanja v šolsko delo) in izkušnje s sodelovanjem s starši? Kako se pripravi na govorilne ure, roditeljske sestanke in druge oblike (katere?) sodelovanja s starši? Kako sodeluje s starši, katerih otroci se zaradi jezika, etnične pripadnosti, posebnih potreb... razlikujejo od ostalih, s starši, ki imajo težave z razumevanjem slovenščine?
- ◆ Vzgojni načrt šole³
Npr. koliko je po njegovem mnenju vzgojni načrt šole potreben za učinkovito vzgojno delo učiteljev in šole same? Kdo vse je sodeloval pri njegovem oblikovanju (on sam, starši, učenci...)? Se mu zdi sodelovanje učiteljev, staršev in učencev pri oblikovanju vzgojnega načrta pomembno in zakaj? Ali je po njegovem mnenju potrebno, da bi tudi učitelj razrednik imel svoj vzgojni načrt? Ima sama svoj vzgojni načrti (če ga nima, kako organizira vzgojno delo v razredu)? Katere vzgojne cilje si sam pri svojem delu zastavlja in kako jih dosega? V čem vidi prednosti in slabosti vzgojnega načrta šole in osebnega vzgojnega načrta razrednika?
- ◆ Strokovna avtonomija učitelja mentorja
Npr. ali oziroma koliko se mentor pri opravljanju razredništva in učiteljskega dela čuti avtonomno (npr. katere elemente tega dela lahko izbira samostojno (učbenike, testne naloge, način vzgajanja, pisanje priprav, LDN, določanje in doseganje vzgojnih ciljev, reševanje nediscipline, konfliktov?)); se mu zdi, da ima dovolj strokovne podpore (tako s strani pedagoškega vodje šole oziroma ravnatelja, učiteljskega zbora in strokovnih aktivov kot predpisov) in avtonomije

² Analizo tega dela pogovora opravijo nosilci seminarja »Sodelovanje razrednika z družinami«

³ Analizo tega dela pogovora opravijo nosilci seminarja »Vzgojno delovanje v šolah«

za svoje razredniško delo; si želi več/manj avtonomije in zakaj?

 Naredite čim bolj natančen zapis pogovora z mentorjem.

IV. Izbirno: IZVEDBA SOCIALNE IGRE ALI DRUGE DEJAVNOSTI

Če želite, v dogovoru z mentorjem izpeljite socialno ali drugo igro, delavnico, dejavnost ipd. (samostojno ali skupaj z mentorjem).

Socialna igra oz. dejavnost naj bo usmerjena v seznanjanje z učenci, v vašo aktivno vključitev v dinamiko razreda, v ustvarjanje dobrih odnosov med vami in učenci ipd.

 Za svojo dejavnost samostojno napišite učno pripravo⁴.

Po opravljeni dejavnosti evalvirajte dejavnost skupaj z mentorjem.

V. MOJE UGOTOVITVE

 Kakšno mnenje o nalogah oziroma delu razrednika ste si ustvarili ob pregledovanju dokumentov, opazovanju razreda in pogovoru z mentorjem? Kaj menite o stopnji avtonomije učitelja razrednika?

 Preglejte *Priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* (2008) in jih primerjajte z vzgojnim načrtom šole, na kateri opravljate prakso. So med njima pomembne razlike? Kakšno je vaše mnenje o potrebnosti vzgojnega načrta šole? Ali menite, da bi moral tudi učitelj razrednik imeti svoj vzgojni načrt? Svoje trditve argumentirajte.⁵

 Evalvirajte svojo izpeljavo igre oz. dejavnosti. Do kakšnih zaključkov ste prišli po opravljeni evalvaciji z vašim mentorjem?

VI. POROČILO S PRAKSE

Poročilo s pedagoške prakse mora vsebovati vse točke, označene z

 .

⁴ Pri pisanju te in drugih priprav lahko sledite vzorcu priprave, kot ste se jo učili pisati v 1. letniku pri predmetu Didaktika.

⁵ Analizo tega dela refleksije opravijo nosilci seminarja »Vzgojno delovanje v šolah«.

*Mentorja ta dan prosite, naj vam posreduje priprave za drugi dan prakse, saj jih boste potrebovali za pripravo nanj (glejte navodila 2. dne prakse).

ROK ODDAJE POROČILA: ponedeljek, 25.2. 2019, na vajah

Poročila za potrebe analize boste nosilci teme »**UČITELJ RAZREDNIK IN NJEGOVA AVTONOMIJA**« prejeli na vajah, nosilci tem »**SODELOVANJE RAZREDNIKA Z DRUŽINAMI**« in »**VZGOJNO DELOVANJE V ŠOLAH**« pa prek elektronske pošte.

2. dan na pedagoški praksi: DOLOČANJE IN DOSEGANJE VZGOJNIH CILJEV

*Vse prepogosto dajemo
mladim utrgano cvetje, ko bi
jih vendar morali učiti, kako
naj vzgojijo lastne rože.
(John Gardner)*

Drugi dan pedagoške prakse bo namenjen seznanjanju s tem, katere vzgojne cilje dosegamo v šoli in kako. V pomoč pri izvedbi nalog vam bo npr. vir Peček Čuk in Lesar, 2011, str. 21-44; 200-222.

I. NALOGE, KI JIH JE POTREBNO OPRAVITI ŠE PRED ODHODOM NA PEDAGOŠKO PRAKSO

1. PRISOTNOST VZGOJNIH CILJEV

✚ Iz posodobljenega učnega načrta za likovno umetnost (2011) izpišite *splošne* **vzgojne** cilje.

✚ V posodobljenem učnem načrtu za likovno umetnost (2011) poiščite in zapišite, koliko je *operativnih* **vzgojnih** ciljev, koliko **izobraževalnih**, koliko **socializacijskih** ciljev oz. koliko **kombiniranih** (npr. vzgojno-izobraževalni; vzgojno-socializacijski). Za vsako vrsto ciljev izpišite po dva primera ciljev. Izpišite tudi cilje, ki jih ne ne razumete oz. jih ne znate uvrstiti v posamezno vrsto ciljev (tak cilj označite kot *neopredeljen*). Izpisujte zgolj cilje za tisto vzgojno-izobraževalno obdobje, v katerem opravljate prakso. Naredite tabelarni zapis po spodnjem vzorcu.

	Vzgojni cilji	Izobraževalni cilji	Socializacijski cilji	Kombinirani cilji ⁶	Neopredeljeni cilji
Št. ciljev					
Primer 1					
Primer 2					

⁶ Pri primerih v oklepaju navedite tudi za kakšno kombinacijo gre.

II. IZVEDBA UČNE URE

V dogovoru z mentorjem izpeljite učno uro pri izbranem predmetu (samostojno ali skupaj z mentorjem).

- ✚ Za svojo dejavnost samostojno napišite učno pripravo, pri čemer razmislite, kako vanjo vključiti tudi vzgojne cilje in poti njihovega doseganja.

Po opravljeni dejavnosti evalvirajte učno uro skupaj z mentorjem.

V primeru, da ne boste mogli izpeljati učne ure, med izbrano učno uro **OPAZUJTE MENTORJA.**

- ✚ Izberite si en predmet (če je mogoče, naj bo to likovna umetnost) in prosite mentorja, naj vam da v pogled tedensko oziroma dnevno pripravo za ta predmet. Izpišite si vzgojne cilje, ki si jih je zastavil za ta dan oz. teden in kako jih namerava doseči.
- ✚ Opazujte uro in zapišite, ali so med učno uro bili doseženi zastavljeni cilji. Na kakšen način? Je med poukom bil dosežen kakšen vzgojni učinek, ki ni bil predviden, in kako (navedite primer)?

III. POGOVOR Z MENTORJEM

V pogovoru skušajte ugotoviti:

- ◆ Kakšno je mnenje mentorja o splošnih in operativnih ciljih predmeta likovna umetnost (npr. ali je zadosten poudarek na vzgojnih ciljih; se mu zdi, da prevladuje izobraževalna dimenzija nad vzgojno)?
 - ◆ Ali ima težave pri ocenjevanju likovnih izdelkov učencev, predvsem z vidika doseganja vzgojnih ciljev? Če da, kako se z njimi sooča? So mu v učnem načrtu zapisani standardi znanja in didaktična priporočila, vezana na preverjanje in ocenjevanje, v zadostno podporo?
 - ◆ Kaj meni o didaktičnih priporočilih uresničevanja ciljev predmeta, zapisanih v državnem učnem načrtu (npr. so dovolj jasna, konkretna)?
- ✚ Naredite čim bolj natančen zapis pogovora z mentorjem.

IV. MOJA REFLEKSIJA

- ✚ Kaj ste ob analiziranju učnega načrta in na podlagi pogovora z mentorjem spoznali o

vzgojnih ciljih in poteh doseganja le-teh? Kakšno mnenje ste si ob tem ustvarili (npr. ali je vzgojnih ciljev preveč, premalo, so dovolj konkretno določeni, bi kakšnega dodali, izpustili, na kakšne težave ste naleteli med analizo učnega načrta, ali so poti doseganja vzgojnih ciljev po vašem mnenju primerne, bi dodali še kakšno pot doseganja...)?

- Kakšno je vaše mnenje o standardih znanja za predmet likovna umetnost z vidika doseganja vzgojnih ciljev (npr. so standardi usmerjeni predvsem v izobraževalne ali tudi v vzgojne cilje)?
- Kakšno je vaše mnenje o didaktičnih priporočilih, vezanih na preverjanje in ocenjevanje znanja, predvsem ko gre za vprašanje doseganja vzgojnih ciljev (npr. so učitelju v pomoč; so jasno zapisana; so kontradiktorna – če so, v čem konkretno se to kaže)?
- Evalvirajte svojo izpeljavo učne ure (predvsem z vidika določanja in doseganja (vzgojnih) ciljev) oz. naredite refleksijo opazovane učne ure. Do kakšnih zaključkov ste prišli po opravljeni evalvaciji z vašim mentorjem? Na osnovi pridobljenih znanj in informacij analizirajte, ali se vam zdi smotrno zapisovati vzgojne cilje in poti doseganja le-teh, zakaj da/ne itd.

V. POROČILO S PRAKSE

Poročilo s pedagoške prakse mora vsebovati vse točke, označene z

ROK ODDAJE POROČILA: ponedeljek, 25.2. 2019, na vajah

3. dan na pedagoški praksi: **DISCIPLINIRANJE IN KAZNOVANJE - POGLEDI UČITELJEV IN UČENCEV**

*Vzgoja brez discipline je mlin
brez vode.*
(Jan Amos Komensky)

Tretji dan pedagoške prakse se boste seznanili predvsem s pogledi učencev in učitelja na disciplino, nedisciplino, reševanje konfliktov in kaznovanje v razredu. V pomoč pri izvedbi nalog vam bo npr. vir Peček Čuk in Lesar, 2011, str. 52-66; 210-218.

VII. NALOGE, KI JIH JE TREBA OPRAVITI ŠE PRED ODHODOM NA PEDAGOŠKO PRAKSO

Preglejte:

- Zakon o osnovni šoli (2006)
- Vzgojni načrt šole, na kateri opravljate prakso, in Šolska pravila o hišnem redu (oziroma drug dokument, ki določa šolska pravila in vzgojne ukrepe),
- Vzgojni načrt mentorja, če ga ima

- S svojimi besedami na kratko opišite, kaj je v navedenih dokumentih določeno v zvezi s preventivno in kurativno disciplino, reševanjem konfliktov in kaznovanjem. Kateri vidik in kako natančno (npr. preventiva ali kurativa; formalno ali neformalno) je najbolj poudarjen? Kako je v dokumentih predvideno sodelovanje s starši pri preventivni in kurativni disciplini, reševanju konfliktov in kaznovanju?

VIII. POGOVOR Z UČENCI

Pogovorite se s skupino učencev in skušajte ugotoviti:

- ◆ Kaj učence v odnosih med sošolci najbolj moti?
- ◆ Kakšne odnose v razredu si želijo?
- ◆ Kaj po njihovem mnenju vodi sošolce k nedisciplini (npr. h klepetanju med poukom, pretepu, konfliktom)?
- ◆ Kaj pričakujejo od učitelja na področju reševanja konfliktov, discipliniranja in kaznovanja?
- ◆ So seznanjeni s primernimi in neprimernimi načini vedenja ter ukrepi, ki temu sledijo; kdo jih je s tem seznanil?
- ◆ Kaj bi oni naredili za preprečevanje neprimerne vedenja?

- Naredite čim bolj natančen zapis pogovora.

IX. POGOVOR Z MENTORJEM

- ◆ Zakaj po njegovem mnenju prihaja do nediscipline v razredu? Ali se s prihodom novih generacij spreminjajo tudi vrste kršitev oziroma disciplinskih težav?
- ◆ Katere oblike vedenja so zanj najbolj moteče?
- ◆ Kakšna je njegova strategija preventivne, kurativne discipline in kaznovanja? Jo spreminja glede na značilnosti razreda in kako? Kaj od tega se mu zdi najbolj učinkovito? Se njena strategija razlikuje od šolske? ...
- ◆ Ali lahko navede vsaj en primer, ko je posredoval pri konfliktu med učenci in/ali med 'svojimi' učenci ter drugimi zaposlenimi na šoli in zakaj ter kako je posredoval?
- ◆ Kakšne so njegove izkušnje s sodelovanjem staršev v primeru disciplinskih težav?
- ◆ Kje vidi prednosti in pomanjkljivosti (državnih, šolskih) predpisov, ki opredeljujejo vzgojne ukrepe?
- ◆ V kakšnih primerih se poslužuje pomoči šolske svetovalne službe na področju discipliniranja, kaznovanja, reševanja konfliktov?

 Naredite čim bolj natančen zapis pogovora.

X. IZVEDBA SOCIALNE IGRE

V dogovoru z mentorjem izpeljite socialno igro po izbiri (samostojno ali skupaj z mentorjem). Socialna igra naj bo usmerjena na področje (ne)discipline, konfliktov, kaznovanja (izpeljete lahko socialno igro o načinih reševanja konfliktov, o razrednih pravilih, o spoštovanju drugega itd.).

 Za svojo dejavnost samostojno napišite učno pripravo.

Po opravljeni dejavnosti evalvirajte dejavnost skupaj z mentorjem.

XI. MOJA REFLEKSIJA

- Koliko so formalni načini discipliniranja, kaznovanja, reševanja konfliktov (določeni na nivoju zakonodaje in šole) v pomoč učitelju pri obravnavi prekrškov učencev, koliko so učitelji pri tem avtonomni? Ali opazite razliko med formalnimi in neformalnimi ukrepi? Ali je pri tem primerno vključeno tudi sodelovanje staršev?
- Kaj ste o (ne)disciplini, kaznovanju, reševanju konfliktov spoznali iz pogovora z učenci in z mentorjem?
- Koliko je za vas disciplina v razredu pomembna? Kaj bi vi sami storili na področju preventivne discipline? Kateremu vidiku preventivne discipline bi sami namenili največ

pozornosti?

 Do kakšnih zaključkov ste prišli po opravljeni evalvaciji socialne igre z mentorjem?

XII. POROČILO S PRAKSE

Poročilo s pedagoške prakse mora vsebovati vse točke, označene z

 .

ROK ODDAJE POROČILA: ponedeljek, 25.2. 2019, na vajah

**4. dan na pedagoški praksi: DISCIPLINIRANJE IN KAZNOVANJE -
NAČINI REŠEVANJA NEDISCIPLINE**

*Otroci niso nikdar posebno
dobro poslušali starejših, so
jih pa vedno zvesto
posnemali.
(James Baldwin)*

Četrty dan pedagoške prakse je namenjen analizi načinov reševanja nediscipline in obravnavi kršitve pravil.

I. NALOGE, KI JIH JE POTREBNO OPRAVITI ŠE PRED ODHODOM NA PEDAGOŠKO PRAKSO

- V knjigi Moč vzgoje (Peček Čuk in Lesar, 2011, str. 58-59) si natančno preberite zapisano o kontinuumu učiteljevih odzivov na neprimerna vedenja in za vsako navedeno kategorijo napišite čim več načinov, kako se učitelj lahko odzove (npr. neverbalni signali – pogled, obrazna mimika, dotik učenca...). Naredite preglednico z naslovom »Kontinuum učiteljevih odzivov na neprimerna vedenja« po zgledu tabele v Prilogi 1 tega gradiva!
- Iz istega vira (str. 62-66) izpišite oblike kaznovanja otrok in se z njimi natančno seznanite. Naredite preglednico po zgledu tabele v Prilogi 2 tega gradiva!

II. OPAZOVANJE MENTORJA

a) Kurativna disciplina

Opazujte odzive mentorja na nedisciplino učencev med eno uro pouka. S pomočjo preglednice, ki ste si jo pripravili doma (kontinuum učiteljevih odzivov na neprimerna vedenja), si zabeležite:

- Katere odzive, med zapisanimi, ste pri mentorju opazili. Dopišite si tudi odzive, ki jih je uporabil mentor, sami pa jih niste zapisali. V preglednici označite tudi, kolikokrat je mentor uporabil posamezni odziv.
- Zabeležite tudi, na katera vedenja učencev se mentor najhitreje odzove; na katera se sploh ne odzove, pa bi vas motila ali pa menite, da so motila učence; se morda na nekatere učence odziva bolj pogosto kot na druge; ali je mentor prilagajal svoj odziv glede na učenca; ali so bili odzivi mentorja učinkoviti – kateri bolj in kateri manj...?

b) Reševanje konfliktov in kaznovanje

V tem dnevu opazujte odzive mentorja na nedisciplino učencev tudi z vidika kaznovanja in reševanja konfliktov.

- Opazujte dinamiko v razredu in zapišite, ali so se v razredu pojavili konkretni konflikti. Koliko in katere je reševal mentor (ali vi, če ste bili tako dogovorjeni z mentorjem) ter koliko in katere so reševali učenci sami?
- V tabelo zapišite, katerih oblik kaznovanja se je posluževal mentor in argumentirajte, zakaj ste jih uvrstili pod posamezno obliko kaznovanja.
- Zabeležite še vse ostale posebnosti, ki ste jih opazili med poukom z vidika kaznovanja (npr. po vašem mnenju bi mentor morala kaznovati učenca, pa tega ni storila; ga je kaznovala, ko po vašem mnenju to ne bi bilo nujno potrebno ...).

III. POGOVOR S SVETOVALNIM DELAVCEM

Za pogovor se vnaprej dogovorite in skušajte ugotoviti:

- ◆ Kako on vidi svojo vlogo pri discipliniranju, kaznovanju, reševanju konfliktov, ki se pojavijo na šoli ali v razredu?
- ◆ Kje vidi manko znanja učiteljev oziroma katere so najpogostejše težave, s katerimi se učitelji soočajo na tem področju?
- ◆ Kdaj se učitelji navadno obrnejo nanj?
- ◆ Na kateri stopnji naj se po njegovem mnenju v reševanje konfliktov vključi šolska svetovalna služba in do katere točke mora učitelj delovati sam?
- ◆ Ali imajo predvidene oblike opolnomočenja učiteljev, da bi slednji bili bolj kompetentni na tem področju?
- ◆ Ali so formalni načini discipliniranja in kaznovanja, predvideni z vzgojnim načrtom, učinkoviti? Koliko se jih poslužujejo in v kakšnih primerih?
- ◆ Koliko je po njegovem mnenju potreben vzgojni načrt za učinkovito vzgojno delo učiteljev in šole kot celote?

- Naredite čim bolj natančen zapis pogovora.

IV. MOJA REFLEKSIJA

- Naredite refleksijo opazovanja mentorja (kurativna disciplina in reševanje konfliktov ter kaznovanje). Kako bi vi sami reševali nedisciplino v razredu? Navedite primere, v katerih bi reagirali drugače kot mentor.
- Naredite refleksijo pogovora s svetovalnim delavcem. Kako in v katerih primerih bi vi sami sodelovali s šolsko svetovalno službo pri vzpostavljanju discipline v razredu?

V. POROČILO S PRAKSE

Poročilo s pedagoške prakse mora vsebovati vse točke, ki so označene z

ROK ODDAJE POROČILA: ponedeljek, 25.2. 2019, na vajah

5. dan na pedagoški praksi: **RAZNOLIKOST V RAZREDU**

Za učitelje morajo biti najpomembnejši cilj učenci – vse drugo so le sredstva. Zato obstaja le ena razlaga visokih učnih standardov: najvišje dosežemo takrat, ko največ učencev – počasnih in hitrih – razvije svoje najvišje zmožnosti.
(Joseph Seidlin)

Peti dan pedagoške prakse je namenjen prepoznavanju in soočanju z raznolikostjo učencev v razredu. V okviru tega dne morate v dogovoru z mentorja izpeljati vsaj eno dejavnost od predvidenih dveh dejavnosti.

I. NALOGE, KI JIH JE POTREBNO OPRAVITI ŠE PRED ODHODOM NA PEDAGOŠKO PRAKSO

a) PREGLED DOKUMENTOV

Preglejte:

- Zakon o osnovni šoli (2006);
- Vzgojni načrt šole;
- Vzgojni načrt mentorja, če ga ima.

 Na osnovi pregledanih dokumentov zapišite svoje mnenje o tem, ali in kako šola in mentor postavljata spoštovanje različnosti (posebnih potreb, kultur, ver, socialnih slojev itd.) za cilj svojega dela in kako ga uresničujeta?

 Iz zgoraj navedenih dokumentov izpišite, katere oblike diferenciacije in individualizacije so predvidene v razredu, v katerem opravljate prakso?

II. NALOGE V RAZREDU

Še pred odhodom na prakso v literaturi preglejte načela notranje učne diferenciacije in individualizacije. Le tako boste lahko pozorni na mentoričino delo in opravili nalogo »Opazovanje razredne dinamike«.

a) OPAZOVANJE RAZREDNE DINAMIKE

- ✚ Spremljajte dogajanje v razredu. Ali je razred kulturno, socialno ali kakorkoli drugače raznolik? Ali se vsi učenci družijo med seboj oz. ali so razdeljeni po skupinah glede na kulturno oziroma etnično, versko pripadnost, socialni sloj, posebne potrebe? Ali opazate v razredu nespoštovanje oziroma dejanja nestrpnosti do (ne)slovenskih otrok, revnih, do otrok s posebnimi potrebami? Kako je organizirano delo v razredu za različne učence (ali mentor pripravlja za različne učence različne naloge, delo prilagaja učencem – na kakšen način...)? Napišite in argumentirajte svoja opažanja.

b) IZVEDBA DEJAVNOSTI

V dogovoru z mentorjem izpeljite:

socialno igro, dejavnost, delavnico po izbiri (samostojno ali skupaj z mentorja), ki je usmerjena na področje kulturne, etnične, verske, socialne itd. pripadnosti, posebnih potreb ... (izpeljete lahko npr. socialno igro o spoštovanju drugačnosti, igro razlik in podobnosti, preberete pravljico o različnosti in diskutirate o njeni vsebini z otroki, izpeljete delavnico o različnih kulturah, verah itd.).

ALI/IN

učno uro (samostojno ali skupaj z mentorjem), pri čemer bodite pozorni na upoštevanje raznolikosti v razredu, sledite načelom učne diferenciacije in individualizacije (npr. pripravite različno zahtevne naloge za različne učence, predvidite delo v skupinah, delo prilagodite sposobnostim, posebnostim otrok itd.).

- ✚ Za izbrano dejavnost oz./in učno uro samostojno napišite učno pripravo.

Po opravljeni dejavnosti ali/in učni uri naredite evalvacijo skupaj z mentorja.

c) POGOVOR Z MENTORJEM

V pogovoru skušajte ugotoviti:

- ◆ Raznolikost v razredu
 - Na kakšen način (prek različnih predmetov, vsebin, posebnih aktivnosti, delavnic, projektov itd.) mentor učence vpeljuje v spoštovanje drugih kultur, verovanj in drugačnosti na sploh?
 - Na kakšen odziv naleti navadno pri učencih in starših, če so v razredu učenci, ki se razlikujejo od večine?

- Na kakšen odziv naleti navadno pri učencih ob obravnavanju ali predstavljanju kulturnih, socialnih, verskih raznolikosti, raznolikosti načinov življenja, potreb?
 - Ali skuša (in kako) spodbujati medsebojno druženje vseh učencev ali pusti, da se družijo »po skupinah«? Zakaj da/ne?
 - So se v razredu/na šoli kdaj soočili z izražanjem nespoštovanja do drugega otroka zaradi njegove kulturne, etnične, verske pripadnosti, revščine, posebnih potreb? Kako se je na to odzval mentor in/ali šola?
 - Se mu zdi, da šola namenja dovolj pozornosti razvijanju spoštovanja do drugih kot drugačnih? Kakšno vlogo ima po njegovem mnenju pri tem vodstvo šole, šolska svetovalna služba?
- ◆ Individualizacija in diferenciacija
- Ali pri obravnavi nove snovi, pri ponavljanju in pri domačih nalogah upošteva posebnosti, predznanje, razumevanje snovi vsakega učenca (ali na primer pripravi za različno sposobne učence različno zahtevne naloge)? Je to sploh mogoče? Se mu zdi to pomembno? Ali si prizadeva, da bi v pogovoru o snovi sodelovali vsi učenci? Se mu zdi, da mu to uspeva in na kakšen način mu uspeva?
 - Katere oblike diferenciacije in individualizacije uporablja v razredu? Po katerih kriterijih diferencira in individualizira pouk? Ima pri diferenciaciji in individualizaciji kakšne težave, in če da, na kakšen način jih rešuje?
 - Je mentorju raznolikost v razredu izziv ali breme? Zakaj?

✚ Naredite čim bolj natančen zapis pogovora.

c) MOJA REFLEKSIJA

- ✚ Analizirajte in ovrednotite, koliko je na ravni posameznih dokumentov upoštevana raznolikost učencev.
- ✚ Kaj ste spoznali iz opazovanja razredne dinamike in pogovora z mentorjem?
- ✚ Zapišite samostojno evalvacijo izpeljane dejavnosti oziroma/in učne ure. Do kakšnih zaključkov ste prišli po opravljeni evalvaciji z mentorja?
- ✚ Kako bi vi sami ustvarili prijetno klimo v razredu, kaj bi naredili, da bi se različni učenci med seboj dobro razumeli, da bi se lahko v razred dobro vključili...?
- ✚ Po tem, kar ste o notranji učni diferenciaciji in individualizaciji prebrali v literaturi in ugotovitvah, do katerih ste prišli med pogovorom z mentorjem in z opazovanjem učnih ur ter izvedbo dejavnosti oz./in učne ure, napišite svoje mnenje o notranji učni diferenciaciji in individualizaciji ter njunem uresničevanju (se vam zdijo njuna načela uresničljiva; bi vi kako drugače diferencirali oz. individualizirali pouk; kje vidite sami njune prednosti in slabosti)? Svoje trditve argumentirajte.

- ✚ Se vam zdi, da je lahko raznolikost v razredu učitelju izziv ali breme? Zakaj oziroma kdaj je breme, kdaj izziv? Se vam zdi, da bi sami imeli pri vključevanju učencev, ki se razlikujejo od večine, težave? Kakšne in zakaj – bodite čim bolj konkretni?

III. POROČILO S PRAKSE

Poročilo s pedagoške prakse mora vsebovati vse točke, ki so označene z

ROK ODDAJE POROČILA: ponedeljek, 25.2. 2019, na vajah

OB ZAKLJUČKU PREDAVANJ IN VAJ

JAZ KOT BODOČI UČITELJ – MOJ VZGOJNI KONCEPT

Na osnovni pridobljenega znanja pri predavanjih, vajah, na pedagoški praksi ter s pomočjo študija literature iz Teorije vzgoje oblikujte **za razred, v katerem ste opravljali pedagoško prakso**, svoj vzgojni koncept. Strokovno ga utemeljite s pomočjo različnih virov. Odgovorite na naslednja vprašanja z mislijo, da boste sami naslednje leto ta razred poučevali:

- Katere so osnovne značilnosti učencev v razredu (starost, spolna struktura, razvojne posebnosti, ki so pomembne za načrtovanje vzgojnega delovanja, socialne, kulturne značilnosti učencev, učenci s posebnimi potrebami...)?
- Kaj pričakujete od učencev (glede njihovih sposobnosti, motivov, obnašanja, sodelovanja...)?
- Kaj pričakujete od staršev učencev (glede njihovega sodelovanja pri oblikovanju (vašega) vzgojnega načrta, glede (učne) pomoči njihovemu otroku, ipd.)?
- Za katere vrednote želite vzgajati učence oziroma katere vzgojne cilje si zastavljate in kako jih nameravate dosežati?
- Na kakšen način boste disciplinirali in kaznovali svoje učence? Katere vzgojne cilje boste s tem dosežali?
- Katere vzgojne dejavnosti boste vključili v svoje delo, kako in zakaj?
- Kakšne medosebne odnose želite v svojem razredu in kako jih boste dosegli?
- Kakšna je vaša vloga v razredu /kakšna avtoriteta želite biti in zakaj? Na kakšen način jo boste vzpostavili?
- Kaj pričakujete od sebe? Česa se bojite? Katere šibke in močne točke imate kot učitelj in vzgojitelj?
- Primerjajte svoj vzgojni koncept z mentorjevim (skozi zgoraj izpostavljene vidike) in argumentirajte svoje odločitve. Primerjavo naredite tudi v primeru, da mentor nima zapisanega vzgojnega koncepta (napišete jo na podlagi petdnevnega opazovanja njegovega dela!)
- Kaj ste se naučili bistvenega za svoj bodoči poklic v okviru predmeta Teorija vzgoje?

■ **Struktura Vzgojnega koncepta:**

1. Naslovna stran, ki mora vsebovati:

- Ime fakultete in oddelka
- Naslov »Moj vzgojni koncept«
- Ime in priimek študenta
- Študijsko skupino in letnik študenta
- Ime in priimek nosilke predmeta in asistentke
- Študijsko leto
- Kraj in datum

2. Poglavja Vzgojnega koncepta

- Vsako vprašanje naj predstavlja naslov poglavja, pri čemer je mogoče več vprašanj združiti v eno poglavje.
- Pri pisanju svojega vzgojnega koncepta bodite pozorni na pravilno navajanje virov (APA standardi pisanja člankov, 2016) in svoje trditve argumentirajte!
- Vire uporabljajte predvsem za strokovno argumentacijo
- Tudi svoje trditve argumentirajte

3. Seznam literature

V seznam literature vključite SAMO tiste vire, ki ste jih v vzgojnem konceptu uporabili (seznam literature in navedeni viri znotraj besedila se morajo ujemati!)

4. Izjava o avtorstvu (Priloga 3 tega gradiva)

■ **Obseg:** 7-10 strani **vsebine**. V ta obseg niso vključeni naslovna stran, morebitno kazalo, seznam literature, izjava o avtorstvu in morebitne priloge!

■ **Minimalno število uporabljenih virov je 5!**

V nabor 5 virov štejejo: strokovni in znanstveni članki, znanstvene monografije in ostala znanstvena dela.

V nabor 5 virov **ne** štejejo: razne spletne strani, časopisni članki, smernice, strategije, pravilniki, deklaracije, konvencije, zakonodajni dokumenti, učni in vzgojni načrti, ipd. **ki pa jih vseeno lahko uporabite kot dodatne vire.**

V vzgojnem konceptu **ne** uporabljajte: wikipedie, slovarjev (SSKJ, slovar tujk, ipd.), diplomskih del.

■ **Roki oddaje:** Rok oddaje je **najkasneje deset dni pred izpitnim rokom, ki se ga nameravate udeležiti.**

PRILOGE

PRILOGA 1 – Kontinuum učiteljevih odzivov na neprimerna vedenja

NEVERBALNI SIGNALI	NEVELELNE POVEDI	VPRAŠANJA	VELELNE POVEDI	MODELIRANJE
Učenca pogleda /gleda, dokler se ne umiri.	Učencu izpostavi, kaj ob njegovem vedenju doživlja razred, na primer <i>»Tvoje vedenje moti naše delo.«</i>	Učenca vpraša, ali ve, kako se ostali počutijo ob njegovem ravnanju.	Učencu ukaže, naj jo posluša.	Učenca, ki moti ostale, presede.
Ploskne z rokami.	Učencu pove, kako se sama počuti zaradi njegovega vedenja, na primer <i>»Tvoje početje me moti pri poučevanju.«</i>	Učenca vpraša, ali ve, da s svojim ravnanjem krši pravila razreda.	Učencu pove, naj preneha s svojim ravnanjem in prične z delom.	Učencu da v roke pisalo in pokaže na nalogo, ki jo mora storiti.
Preneha govoriti.		Učenca vpraša, zakaj se neprimerno vede.	Učencu ukaže, naj gre k svetovalni delavki, dokler se ne umiri.	Pokaže na učenca, ki se ustrezno vede.
Dotakne se učenčevega ramena.		Učenca prosi, naj razmisli o svojem vedenju in o tem, kako ga bo popravil.		
Učencem nameni zvočni signal (ššš...).				
...				

PRILOGA 2 – Kaznovanje

V okviru 4. dne prakse morate izdelati preglednico z oblikami kaznovanja. Preglednico izdelajte po spodnjem vzorcu in vanjo zapišite konkretne primere posluževanja posamezne oblike (ne pišite primerov v naprej, temveč zapišite samo tiste primere, ki so se zgodili na dan prakse) ter argumentirajte, zakaj ste ga uvrstili pod posamezno obliko (v spodnji tabeli so navedeni trije primeri z argumentacijo).

VERBALNO KAZNOVANJE				DRUGE OBLIKE KAZNOVANJA				FIZIČNO KAZNOVANJE
GRAJA	GROŽNJA	POSMEHOVANJE/ ZANIČEVANJE	MOLK	ODTEGOVANJE LJUBEZNI, POZORNOSTI	OBREMENILNE KAZNI	ODTEGOVANJE MATERIALNIH DOBRIN, PRIVILEGIJEV	PORAVNAVA POVZROČENE ŠKODE	
<i>Tako pa pri nas ne jemo! Daj roko iz ust in lepo jej!</i>	<i>Če se ne boš nemudoma umiril, boš za kazen do konca športa sedel na klopi!</i> ⁷						<i>Učenec je zlomil sošolcev svinčnik. Učenec je po pogovoru z učiteljem predlagal, da naslednji dan sošolcu prinese nov svinčnik.</i>	
Učitelj je v učencu vzbudil zavedanje zaradi neprimerne ga vedenja in ga usmerila k sprejemljivemu vedenju.	Učitelj je v učencu vzbudila strah pred negativnimi posledicami njegovega ravnanja. ⁸						Učenec bo drugemu učencu povrnil materialno škodo, ki mu jo je povzročil.	
...								

⁷ Primer posluževanja oblike kaznovanja.

⁸ Argumentacija.

PRILOGA 3 – Izjava o avtorstvu

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisan/-a _____, z vpisno številko _____

izjavljam,

da sem avtor/-ica seminarske naloge oz. poročila z naslovom:

V _____, dne _____

Podpis avtorja/avtorice:

VIRI

- *APA standardi pisanja člankov.* Pridobljeno s https://www.pef.uni-lj.si/fileadmin/Datoteke/Knjiznica/Datoteke/apa_citiranje.pdf
- Lesar, I. (2010). *Pedagoška praksa v seminarjih pri Teoriji vzgoje: izbrane naloge s področja Teorija vzgoje za izvajanje prakse. Študijsko gradivo za študente razrednega pouka.* Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Peček Čuk, M. in Lesar, I. (2011). *Moč vzgoje: Sodobna vprašanja teorije vzgoje.* Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- Peček Čuk, M. in Mlinar, K. (2011- 2018). *Teorija vzgoje s pedagoško prakso. Študijsko gradivo za izvedbo pedagoške prakse za študente 2. letnika Razrednega pouka.* Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- *Portfolio praktičnega pedagoškega usposabljanja – vsebine povezane s predmetom Teorija vzgoje* (2010). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (2012, 2013) s prilogo. *Uradni list RS*, št. 61/12, 51/13. Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2012-01-2532?sop=2012-01-2532>
- *Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli* (2013). Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11583>
- *Pravilnik o zbiranju in varstvu osebnih podatkov na področju osnovnošolskega izobraževanja* (2004, 2008). *Uradni list RS*, št. 80/04, 76/08. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV6096>
- *Programske smernice za delo oddelčnega učiteljskega zbora in oddelčne skupnosti v osnovnih in srednjih šolah ter dijaških domovih* (2005). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Programske_smernice_za_delo_ouz_in_os.pdf
- *Priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* (2008). Pridobljeno s http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/doc/Priporocila_v_zgojni_nacrt_25_8_08.doc
- *Posodobljeni učni načrt za likovno umetnost* (2011). Pridobljeno s

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_likovna_vzgoja.pdf

- Vogrinc, J. (2008). *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) (2007, 2008, 2009, 2011, 2012, 2015, 2016, 2017). Uradni list RS, št. 16/07, 36/08, 58/09, 64/09, 65/09, 20/11, 40/12, 57/12, 47/15, 46/16, 49/16, 25/17). Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445>
- Zakon o osnovni šoli (ZOSn). (2006, 2007, 2010, 2011, 2012, 2013, 2016). *Uradni list RS*, št. 102/07, 107/10, 87/11, 40/12, 63/13, 46/16. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>